

Król Władysław [Jagiello] informuje w odpowiedzi na listy wielkiego mistrza zakonu krzyżackiego Michała Kūchmeistera, że dzięki wstawiennictwu królowej Elżbiety [Pileckiej-Granowskiej] oraz adresata kupcy toruńscy, pojmani przez starostę dobrzyńskiego [Wojciecha Malskiego] w odwecie za zatrzymanie poddanych polskich, zostaną uwolnieni wraz z ich towarami. Król prosi, aby wspomniani polscy poddani, przetrzymywani w ciężkim więzieniu, zostali także uwolnieni wraz z ich dobrami przez wielkiego mistrza. Podkreśla również, że podczas trwania rozejmu zapośredniczonego przez Sobór w Konstancji oraz króla rzymskiego i węgierskiego Zygmunta [Luksemburskiego] poddanych krzyżackich nie spotykają takie bezprawia i szkody ze strony urzędników i poddanych polskich, jak ludzi królewskich. Wielkie szkody i bezprawia wyrządzili im zwłaszcza komturowie: nieszawski [Jan von Schaumberg], toruński [Ludwik von Landsee], golubski [Jan von Menden], brodnicki [Godfryd von Rodenberg] i świecki [Wilhelm von Eppingen]. Sprawy te są znane adresatowi od posła królewskiego Janusza Sztembarskiego [z Sokołowa]. Wystawca ponawia prośbę o ukrócenie takich praktyk.

Oryg.: GSPK, XX. HA, OBA, nr 2597, pap., lac., wym. 312 × 220 mm, zaplamienia i przetarcia na zgięciach oraz przedarcia, in dorso częściowo zachowana zamykająca list pieczęć wystawcy w czerwonym wosku o śr. 28 mm (wosk przez papier, zob. GumowskiPieczęcie, s. 14, 15, nr 16; Pieczęcie, s. 14; HlebionekKatalog, s. 105, 106), kustodii i papierowego paska zabezpieczającego pieczęć brak, nowożytna notatka o treści listu w języku lac., stara sygnatura.

Wyd.: CDL, s. 214–216.

Reg.: RHD 1/1, nr 2597; SzwedaListy, s. 266.

Adres [in dorso]: ^aVenerabili et magnifico domino Michaeli Kuchmeister Ordinis | Sancte Marie Domus Thewtunicorum de Prussia magistro | generali¹, amico nostro^b.

^cWladislaus Dei gracia rex Polonie Lithwanieque | princeps supremus et heres Russye etc.

^dVenerabilis et magnifice amice noster! Receptis litteris vestris nostre Celsitudini destinatis, tenorem earum intelleximus, | in quibus scribitis postulantes, quatinus portitorem earundem de certis voluntatis vestre et vestrorum compreceptorum | intencionibus, de et super singularibus et arduis factis et negociis vestris ad nos missum, benigne suscipere et fa]vorabiliter sub spe postulate optinendi exaudire dignaremur, que iuxta vestra desideria admisimus grata mente subditosque vestros mercatores Thorunenses, quos capitaneus noster Dobrinensis² in recompensam nostrorum hominum per aliquos vestry Ordinis comendatores per prius, ut credimus, sine causa detentorum, captivos [s] receperat, ad instantes petitiones inclite et preclare principis, domine Elisabeth regine Polonie, consortis nostre carissime³ atque vestras cum eorum bonis de aresto fecimus simpliciter absolvere et reddere pristinae libertati, prout de eo predicti nuncii vestry viva relacio vos docebit. Quocirca amicitiam vestram petimus et rogamus, quatenus subditos nostros, quos durus carcer apud vos iam dudum vinctos tenet, cum bonis eorum, previo nostro moti exemplo, de captivitate mancipiis similiter relaxare faciatis, ut^e quod in nobis, licet prima vestrorum aggressionem levis et diversis iniuriis lacessitis faciliter, tamquam in boni communis et pacis amatore invenire et faciliter optinere meruistis^f, in vobis reciproca vicissitudine demonstratur, prout autem in eisdem vestris litteris scribitis subiungentes et petentes, quatenus efficere et disponere faciamus ne subditi vestri durantibus presentibus pacis treugis inter nos alterutrum per Sacrosanctum Constantiense Concilium et serenissimum principem dominum Sigismundum Romanorum et Hungarie

regem⁴, carissimum fratrem nostrum, dispositis tantis incomodis et iniuriis, que revera minime nobis patent, per nostros officiales et subditos offendatur, quamquam audiencia nostra continuatis vicibus et fere cottidie subditorum nostrorum querelis lamentabilibus fatigetur, qui diversas et intollerabiles a vestris et signanter Neschouiensi⁵, Thorunensi⁶, Golubiensi⁷, Brodnicensi⁸, Swecensi⁹ et aliis commendatoribus oppresiones, iniurias atque dampna probabiliter se asserunt sustinere, prout id expositione Johanni Stymbarsky¹⁰, nuncii nostri ad vos missi, vestra amicitia clarius intellexit, hec facere et vestras in hac parte postulaciones admittere presto sumus, licet nullam horum noticiam habeamus et de earum irrogacione penitus ignoremus, placeat tamen viceversa disponere, quod nostri subditi et officiales seu capitanei a tantis oppresionibus et iniuriis, quas a vestris sustinent, remaneant supportati et quieti. Datum in Medica¹¹ feria sexta in crastino sanctorum Symonis et Jude apostolorum anno Domini millesimo quadringentesimo decimo septimo.

Relacio Sbignei scolastici Sandomiriensis, | aule Regie prothonotarii¹².

^a *Inicjal wysokości ok. 4 wersów, wysunięty w lewo.*

^b *Po tym wyrazie następuje znak brachygraficzny w formie minuskularnego n, ze znakiem skrócenia oraz dwoma kropkami pod literą.*

^c *Inicjal wysokości ok. 6 wersów.*

^d *Inicjal wysokości ok. 3 wersów, wysunięty na lewy margines.*

^e *Dopisane na lewym marginesie bez znaku wstawienia.*

^f *Po tym wyrazie następuje w wersie luka wypełniona dwiema kropkami.*

¹ *Michał Kūchmeister von Sternberg, wójt Nowej Marchii 1410, wielki marszałek 1411–1414, wielki mistrz 1414–1422, komtur gniewski 1422, zm. 1423 (W. Nöbel, Michael Kūchmeister. Hochmeister des Deutschen Ordens 1414–1422, Marburg 1969; Hochmeister, s. 119–121; Jähnig, s. 290, 292, 303, 318; Heckmann, s. 152, 210, 396, 405, 555).*

² *Wojciech Malski h. Nałęcz, podkomorzy łęczycki 1419–1430, kasztelan łęczycki 1430–1436, wojewoda łęczycki 1436–1453, wojewoda sieradzki 1454, ochmistrz dworu królowej Zofii Holszańskiej 1424–1436, starosta koniński 1413–1414, starosta dobrzyński 1414–1418, starosta bydgoski po 1425, a przed 1429, namiestnik króla w Wielkopolsce 1440–1447, starosta generalny Wielkopolski 1443–1447 (PSB 19, s. 383–385; UŁS, s. 46, 61, 87, 175; UKD, s. 216, 238; A. Gąsiorowski, Starostowie wielkopolskich miast królewskich w dobie jagiellońskiej, Warszawa–Poznań 1981, s. 44, 77; A. Szymczakowa, Szlachta sieradzka w XV wieku. Magnifici et generosi, Łódź 1998, s. 332–345; B. Czwojdrak, Zofia Holszańska. Studium o dworze i roli królowej w późnośredniowiecznej Polsce, Warszawa 2012, s. 218; K. G. Latocha, Wojciech Malski (ok. 1380–1454) – wojewoda łęczycki i sieradzki oraz namiestnik królewski na Wielkopolskę, Warszawa 2015).*

³ *Elżbieta Pilecka-Granowska h. Topór, córka wojewody sandomierskiego Ottona z Pilczy, żona starosty kruszwickiego Wyszela Czambora (Ślązaka z pochodzenia), następnie Jana z Jičina (Morawianina), wreszcie kasztelana nakielskiego Wincentego z Granowa h. Leliwa, po jego śmierci została w 1417 trzecią żoną Władysława Jagiełły, zm. 1420 (Z. Wdowiszewski, Genealogia Jagiellonów, Warszawa 1968, s. 40–44; J. Sperka, Elżbieta z Pilicy Granowska i król Władysław Jagiełło. Kulisy wielkiej miłości, w: Miłość w czasach dawnych, red. B. Możejko, A. Paner, Gdańsk 2009, s. 107–119).*

⁴ *Zygmunt Luksemburski, syn cesarza Karola IV Luksemburskiego i Elżbiety Pomorskiej, elektor brandenburski od 1378, król węgierski od 1387, król niemiecki od 1410, księżę Luksemburga od 1419, król włoski od 1431, cesarz rzymski od 1433, król czeski od 1419, zm. 1437 (J.K. Hoensch, Kaiser Sigismund. Herrscher an der Schwelle zur Neuzeit (1368–1437), München 1996; S. Wefers, Das politische System Kaiser Sigmunds, Stuttgart 1989; Sigismund*

von Luxemburg. Ein Kaiser in Europa, hrsg. von M. Pauly und F. Reinert, Mainz 2006; *Kaiser Sigismund (1368–1437). Zur Herrschaftspraxis eines europäischen Monarchen*, hrsg. K. Hruza, A. Kaar, Wien–Köln–Weimar 2012).

⁵ Jan von Schaumberg, prokurator tapiawski 1413, prokurator lasowicki 1415–1416, komtur nieszawski 1416–1421, komtur ragnecki 1419–1425, prokurator wystrucki (w Insterburgu, obecnie Czerniachowski) 1429–1431, komtur brandenburski (pokarmiński) 1441–1442, prokurator w Lochstädt 1447 (Jähnig, s. 298, 308, 311; Heckmann, s. 256, 326, 355, 383, 410, 429, 587).

⁶ Ludwik von Landsee, komtur nieszawski 1414–1416, komtur toruński 1416–1418, 1428–1431, komtur brandenburski (pokarmiński) 1418–1422, prokurator bytowski 1425–1428, komtur gniewski 1431–1434, komtur radzyński 1434, wielki szatny 1434–1436, komtur krajowy baliwatu alzacko-burgundzkiego 1436–1443, komtur krajowy baliwatu Etsch 1443–1451 (Jähnig, s. 298, 303, 308, 310, 315, 317; Heckmann, s. 163, 178, 219, 256, 294, 296, 405, 410, 441, 472, 556).

⁷ Jan von Menden, komtur nieszawski 1412–1414, komtur papowski i wójt lipieniecki 1414–1416, komtur golubski 1416–1421, komtur kowalewski 1416–1419, komtur tucholski 1421–1422, prokurator bytowski 1424–1425 (Jähnig, s. 304, 306, 308, 309, 315, 317; Heckmann, s. 286, 320, 410, 416, 427, 476, 484, 564).

⁸ Godfryd von Rodenberg, kompan wielkiego szatnego 1413–1414, komtur brodnicki 1417–1419, wójt rogoziński i pokrzywieński 1419–1420, komtur kowalewski i wójt lipieniecki 1426–1430, komtur golubski 1433–1436 (Jähnig, s. 298, 320, 304, 306, 318, 330; Heckmann, s. 220, 448, 460, 466, 484, 582).

⁹ Wilhelm von Eppingen (starszy), prokurator ryński 1395, zarządca wozowni w Baldze 1397, prokurator w Iławie Pruskiej 1399–1400, komtur domowy królewiecki 1400–1401, wójt gotlandzki 1404–1407, prokurator gierdawski 1408–1409, komtur golubski i kowalewski 1411–1413, komtur brodnicki 1413–1414, prokurator barciański 1415, komtur świecki 1416–1418 (Jähnig, s. 298, 304, 305, 313, 317; Heckmann, s. 235, 245, 266, 320, 332, 347, 396, 444, 460, 462, 466, 522).

¹⁰ Janusz Sztembarski z Sokółowa (młodszy) h. Kot Morski, pokojowiec, dworzanin i dyplomata króla Władysława Jagiełły, stolnik dobrzyński 1430–1434 (PSB 43, s. 372, 373; UKD, s. 281, 311; S. Józwiak, A. Szweda, *Dyplomatyczna aktywność rycerza Janusza Sztembarskiego z Sokółowa w politycznych stosunkach polsko-krzyżacko-litewskich w pierwszej połowie XV wieku*, *Komunikaty Mazursko-Warmińskie*, 2009, nr 1, s. 3–20; G. Białuński, *Studia z dziejów rycerskich i szlacheckich rodów pruskich (XIII–XVI wiek)*, Olsztyn 2012, wg indeksu).

¹¹ Medyka, wieś, gmina loco, powiat przemyski, woj. podkarpackie.

¹² Zbigniew Oleśnicki (starszy) h. Dębno, pisarz i sekretarz (protonotariusz) królewski, kanonik i prałat licznych kapituł, biskup krakowski od 1423, kardynał św. Pryska, zm. 1455 (PSB 23, s. 784–786; Sulkowska *Dokumenty*, s. 244–245; M. Koczerska, *Zbigniew Oleśnicki i Kościół krakowski w czasach jego pontyfikatu [1423–1455]*, Warszawa 2004).